

Złote algi w Wiśle

30 listopada 2023

W Wiśle i połączonych z nią zbiornikach wodnych znajdujących się na terenie śląskiej kopalni znajdują się złote algi. To one i wysokie zasolenie spowodowane zrzutami wód kopalnianych doprowadziły do ubiegłorocznej katastrofy w Odrze, teraz to samo grozi Wiśle – wynika z badań przeprowadzonych przez Greenpeace i Towarzystwo na rzecz Ziemi. Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie zdecydowało się poinformować opinii publicznej o wystąpieniu zagrożenia. Organizacje domagają się pilnego ograniczenia pozwoleń na zrzuty toksycznych ścieków i innych działań, które powstrzymają szkodliwy wpływ kopalń na dwie największe polskie rzeki.

Od momentu, w którym Odra została dotknięta katastrofą, w powietrzu wisi pytanie, czy podobna tragedia może zdarzyć się w Wiśle? Badania Greenpeace i Towarzystwa na rzecz Ziemi, nie pozostawiają wątpliwości, że tak. Złote algi są też w Wiśle (próbka, w której potwierdzono obecność 200 tys. osobników w litrze, została pobrana z Wisły poniżej śluzy Dwory w woj. małopolskim). Najprawdopodobniej spłynęły tam wraz ze ściekami kopalnianymi. W sprzyjających warunkach może dojść do ich zakwitu i kolejnej katastrofy ekologicznej. „W próbce pobranej ze zbiornika znajdującego się na terenie kopalni węgla kamiennego Pniówek, wykryłam potężny zakwit *Prymnesium parvum*, zwanych potocznie złotymi algami. Ich liczba jest zbliżona do tej zaobserwowanej w Kanale Gliwickim w 2022 roku, kiedy w Odrze masowo umierały ryby, małże i inne organizmy wodne. Niestety, obecność złotej algi mogę potwierdzić też w Wiśle” – dodaje prof. dr hab. Iwona Jasser z Uniwersytetu Warszawskiego.

W czerwcu tego roku Greenpeace złożył wnioski do Wód Polskich o ograniczenie pozwoleń na zrzuty zasolonych wód kopalnianych. Instytucja odmówiła podjęcia działań chroniących rzeki. Skarga na tę decyzję trafiła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Sprawa czeka na rozstrzygnięcie. „Raport Najwyższej Izby Kontroli nie pozostawił suchej nitki na instytucjach rządowych, których zaniedbania doprowadziły do katastrofy i uniemożliwiły zmniejszenie jej rozmiarów. Teraz okazuje się, że podobna sytuacja może powtórzyć się w Wiśle. Instytucje rządowe zawiodły w sprawie Odry, ale mogą jeszcze przeciwdziałać zabiciu życia w Wiśle. Do tego konieczne jest ograniczenie pozwoleń na zrzuty ścieków kopalnianych do polskich rzek” – mówi Anna Meres z Greenpeace.

Towarzystwo na rzecz Ziemi uzyskało od Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach potwierdzenie, że zarówno w zbiorniku wodnym znajdującym się na terenie kopalni węgla kamiennego Pniówek, jak i w dolnej zlewni Wisły instytucja wykryła obecność Złotych alg. Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie zdecydowało się upublicznić tej informacji. „Zastoisko wody, w którym stwierdzono występowanie złotej algi to zbiornik powstały w wyniku działalności górniczej” – mówi Piotr Rymarowicz z Towarzystwa na rzecz Ziemi. Jeszcze na początku wakacji stanowił on cenne siedlisko chronionych ptaków, które ostatecznie w ramach tzw. rekultywacji zostało zasypane skałą płonną zawierającą olbrzymie ładunki soli. To wystarczyło, aby w efekcie zamiast cennego siedliska awifauny powstała wylęgarnia złotych alg. Korzystając z furtki w przepisach, kopalnie, gdzie tylko popadnie, deponują w ten sposób swoje odpady i unikają wielomilionowych opłat za ich składowanie na hałdach górniczych.

Organizacje ekologiczne domagają się podjęcia pilnych działań na rzecz ochrony polskich rzek przed niszczycielskim wpływem kopalni węgla:

1. Wprowadzenia wydajnych metod odsalania wód pochodzących z kopalń węgla kamiennego. Obecne plany dla górnictwa zakładają wydobycie węgla aż do 2049 roku. Oznacza to, że problem słonych wód z kopalń węgla kamiennego oraz zagrożenie dla środowiska, w tym rzek, pozostanie z nami przez kolejne dekady.

2. Ograniczenie dopuszczalnych limitów stężeń chlorków i siarczanów w pozwoleniach na zrzut do rzek ścieków wydanych kopalniom węgla kamiennego. Zamiast ograniczenia dopuszczalnych limitów stężeń chlorków i siarczanów minister infrastruktury wykluczył z Planu Gospodarowania Wodami parametr zasolenia dla górnego odcinka Wisły. Oznacza to, że na górnym jej odcinku do Wisły mogą być zrzucane ścieki o dowolnym zasoleniu.

3. Przeprowadzenie brakujących i wymaganych prawem ocen wpływu kopalń węgla kamiennego na środowisko. Na mocy specustawy z 2019 roku Ministerstwo Klimatu przedłużyło koncesje wydobywcze kilkunastu kopalniom węgla kamiennego bez przeanalizowania i ograniczenia ich wpływu na środowisko. Działanie to było niezgodne z obowiązującym prawem.

4. Prowadzenie stałego monitoringu wszystkich osadników kopalnianych, zapadlisk górniczych oraz zbiorników wód odciekowych z hałd pod kątem występowania złotej algi.

Autorstwo: Katarzyna Guzek

Na podstawie: [WIOŚ](#)

Źródło: [Greenpeace.org](https://www.greenpeace.org)